

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A Hirdetvénytől kezdve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Melyben hához hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, kivéve
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok visszam-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 54. szám.

Nagyvárad.

Vasárnap 1915 március 7.

A DARDANELLÁK.

Görögország döntése.

Budapest, márc. 6. (Saját tud.) Athénből jelentik: A tegnapi minisztertanács nem döntött Görögország állásfoglalásáról. A döntés a ma tartandó minisztertanácson várható. Ma dől el, hogy mily magatartást fog tanusítani Görögország a Dardanellák kérdésében.

Angol bombák egy török városra.

Budapest, márc. 6. (Tud. cenz. táv.) Konstantinápolyból jelentik: A Milli ügynökség jelentése szerint a Mitlene szigettel szemben Dikeli török várost egy angol cirkáló bombázta. A bombázás eredménytelen maradt.

Angol jelentés a Dardanellákról.

Zürich, márc. 6. Az angol admirális a következőket jelenti a Dardanellák ostromáról:

A Quen Elisabeth, Agamemnon, Iresistible, Vengeance, Bornvallis, Triumph, Albion, Gaulois, Suffren, Charlemagne angol és francia csatahajók február 25-én bombázták a Dardanellák bejáratánál lévő négy erődöt és pedig sikerrel. A torpedórombolók másnap négy tengeri mértföldnyire előmentek a Dardanellákban. Az Albion, Majestic és Vengeance hajóknak sikerült a megtisztított ut legszélső határáig eljutni és bombázni a Dardannus-erődöt, valamint az ázsiai parton lévő űtegeket. Az ellenséges ágyúk tüzelése reménytelen volt. Amikor az erődöket bombáztuk, az ellenség visszavonult, amire a Vengeance és az Irresistible matrózcsapatokat szállított partra. A partraszállt légénység lerombolta a bejárat erődöket és a Kunkalinál álló ellenséges erődöt átker-

gette a Mendere hidján, amelyet részben tönkre is tett. Február 26-án mindössze egy halottunk és három sebesültünk volt. Az Agamemnon csatahajót előző napon egy lövés érte, amely öt embert megölt és hetet megsebesített.

A szerbek gyilkolják a bolgárokat.

Budapest, március 6. (Saját tud.) Szófiából jelentik: A szófiái lapok óriási felháborodással tárgyalják 26 macedonai bolgár legyilkolását, kik át akartak szökni Bulgáriába, de a szerb határőrök elfogták s agyonlőtték őket.

Megsérült Zeppelin.

Budapest, márc. 6. (Saját tud.) A Wolf-ügynökségnek jelentik Brüsszelből:

Egy Zeppelin léghajó tegnap eredménytelen felderítő ut után leszállva a fákon fennakadt s megsérült. A léghajót most javítják.

Hollandia Anglia ellen.

Bécs, március 6. A Neue Freie Presse jelenti Berlinből: A holland külügyminiszter és az Egyesült-Államok követe között már tegnap tanácskozás volt a szövetségesek megtorló intézkedései dolgában. A holland hajózási vállalatok és nagykereskedelmi cégek nyomtatékosan kérik fogják a német-alföldi kormányt, hogy lehetőleg más semleges államokkal egyetértésben, lépéseket tegyenek a tervezett intézkedések ellen.

Személyforgalom Anglia és Franciaország között.

Páris, márc. 6. (Rómán át.) A teher és személyforgalmat Anglia és Franciaország között ismét rendszeresen bonyolítják le. A szállítóhajók és vonatok pontosan érkeznek és indulnak. Fennakadás, amit az első napokban a csatornán át való átkelésnél konstátáltak, már ninesen és az utasok ismét hajóra mernek szállni. A blokád első nap-

ján huszonkét ember vállalkozott az átkelésre, másnap negyvennyolc, most már napoként több százan merészelnek utra kelni.

A svéd semlegesség megsértése.

Budapest, március 6. (Saját tudósítónktól.) Stokholmból jelentik:

Egy svéd hajóskapitány, aki Angliából érkezett, jelentette, hogy Doverben angol katonák szállottak hajójára, hogy az uton feltűnő német tengeralattjárókat megtámadják. A svéd kapitány tiltakozott az angol katonák beszállása ellen, de a katonák mégis a hajón maradtak, az egész uton s ezzel életveszélynek tették ki a hajó legénységét s megsértették a svéd semlegességet.

Megfeneklett francia csatahajó.

Konstantinápoly, márc. 6. (Tud. táv.) A Dardanellák bombázásában résztvevett egyik nagy francia csatahajó Dedeagatsnál megfeneklett. Szabaddá tételére tett minden kísérlet meghiúsult.

Rendelet a katonák szabadságolásáról.

Budapest, márc. 6. A fővárosi lapok holnapi számai közlik a tavaszi vetési és szőlőművelési munkálatokra szükséges katonák szabadságolásáról szóló rendeletet, amelyek közlésére a vidéki lapokat is felhívják.

Oroszország megfizeti a hadifoglyok munkáját.

Szentpétervár, február 6. A M. T. L.-nak jelentik, hogy az oroszok megfizették a hadifoglyok munkáját, csak hogy szorgalmasabban dolgozzanak.

Fehér hétből fehér hetek folytatólagos eladásához

ismét nagy mennyiségű kézi himzett **női ing**, Corsétták, nadrágok, továbbá **czérna és pamut vásznak**, damaszt asztalterítékek, asztalkendők **vászon maradékok** megérkeztek és igen olcsón kerülnek eladásra **CZILLÉR IMRE** nagyáruházában.

Mit vihet be Anglia Németországból?

London, márc. 6. (Saját tudósítónktól.) A londoni alsóházban Beresford lord és Mac Neill kérdéseket intéztek a kormányhoz aziránt, vajon festékeket sem engednek-e behozni, vagy kivinni. Erre Runcimann kereskedelemügyi miniszter azt felelte, hogy a szükséges dolgokat megengedik Németországból behozni, ha például Angliának robbanó anyagra volna szüksége és azt Németországból megszerezhetné, akkor gondolkodás nélkül behozzák. Mac Neill megkérdezte Asquith miniszterelnököt, hogy meggondolta-e eljárásának diplomáciai következményeit? Asquith igent intett. (M. T. I.)

A malmok és a lisztkérdés.

A malombárók diszkrét ajkai végre megnyiták, a *Tiszántul* felpattantotta a hétszerezres lakattal őrzött titkot. Mindnyájan nyilatkoznak a *Nagyvárad* *Naplóban* a *Tiszántul* ismeretes cikkéről, amelyben jó szerződést kívántunk a város és a malmok között, jó, világos és szakkikötéseket, amelyeknek értelmét semmiféle csürés-csavarás nem forgathatja ki s mindenki által ellenőrizhető. Azt akartuk, hogy jó barátok legyenek a szerződő felek — az őrlés tartama alatt is, azután is s a szakkifejezések utvesztőiben ne tévedjen el a közérdek.

E cikkre *Levitter* Miksa a *László és Hunyadi malmok* r.-t. vezérigazgatója azt feleli, hogy amit a *Tiszántul* kívánt, a nyilvános árlejtés közügyekben, közvállalkozásoknál nem is rossz s ők nem elrontói annak. Mi is ezt akartuk, arra az esetre, ha kedvező árat nem érne el a város a kartellirozott malmoknál. Éppen azért meglepő az *Adria* gőzmalom r.-t. igazgatójának, *Moskovits* József dr.-nak élehangja nyilatkozata, amely tul önérzetesen utasítja vissza a mi állítólagos gyanúsításainkat. Mi a cikkben magában kijelentettük, hogy nem a gyanu felvetése a célunk, hanem világos szerződési feltételeket kívánunk, mert kötelességünk és jogunk van minden szerződésnél a közérdeket védeni a legmesszebbmenő kikötésekkel.

Ezt pedig nem lehet másként elérni, mint az összes lehető hátrányok, tévedések és félremagyarázások felvetésével s az ezek ellen való védekezés módjaival. Így vetettük fel az árlejtés kérdését, amely nem bizalmatlanság a kartellel szemben, nem is lehet, hanem a közérdek államilag is elismert védelme, így a *svendung* kezelését is, amelyről *Weinberger* Lajos és *Ullmann* Sándor helyes nyilatkozata ad felvilágosítást, hogy ez a 2 százalék gabona-alj és szemétnék szerződésileg kikötött 2 százalékának megfelelő percent, mert egyébként, mint illetékes katonai helyről értesülünk, a *svendung* rendszerint háromtized százaléknál nagyobb nem lehet. Elhisszük *Moskovits* József dr.-nak, hogy a köznek kívánunk szolgálni ez őrléssel, de mi azt kívánjuk, hogy a város védje meg minden szívességgel szemben is az érdekeit, a malmok viszont a magukét. Erre

való volt, hogy elsősorban ismerjük a szerződés feltételeit, amelyről most tudtuk meg, hogy métermázsánként 2 korona 50 filléért őrlik a malmok a város állami búzáját. Miért volna ez osztálygyűlölet, ha mi pontos körülírását kívánjuk annak, mit ad a város a malmoknak s mit ezek a városnak. *Clare pacte beni amici*. Nem kell érzékenykedni, ez *butiness*, üzlet.

Ma sem mondhatunk egyebet: világos kikötéseket kívánunk. Mert ez a métermázsánként 2 korona 50 fillérés ár, ha megfelelő is, de még nem elég. Ma minden szerződési feltétel *Moskovits* dr. felfogása szerint gyanu, akkor mi még hármassal kikötést kívánunk: ezért az árért a malmok megőrlik a gabonát, kiadják teljes sulyban (2 százalék *svendung* beszámításával) a lisztet, korpát és a kopiehot és a lerakati helyre szállítják. Ez esetben esetleg olcsóbb vidéki árajánlat sem kell, mert az elcsorgás ellenértéke meg van a kartellált malmoknál az u. n. „házhoz szállítás”-sal.

De ezeket komolyan kívánjuk s akkor s vigyázni fogunk a szerződési feltételek betartására. Mert ha olyan nagyon szeretik a várost a malmok urai, miért nem őrlik ingyen? Hiszen állnak a malmok, nincs munkájuk, őrüljenek, hogy kapnak. Mi nem kívánjuk ezt, ég őrizzen, de ne felejtsek el a kartelláltak, hogy a *Tiszántul* ébersége hozta létre ezt a jó szerződést, egyedül a *Tiszántul* őrködött a szakkérdésekben és siettetette a világos szerződés létrejöttét. Mi nem ragaszkodunk kifejezésekhez, csak a nagy erkölcsi felfogáshoz: áldozzanak a malmok is ott, a hol mindenki veszít. Legyenek önzetlenek ott, ahol általános a baj, ne tekintsék eszupán üzletnek, mikor a közös nehézségek legyőzése a kötelesség.

Mint értesülünk, a malmok ha mielőbb nem kapnak őrlni való gabonát, megállanak. A *László és Hunyadi malmok* a jövő héten már nem dolgoznak, de a munkásokat, ha a központ bele egyezik, megtartják. A *Concordiában* egyidőszereint nincs elnök, az igazgatóságban változások vannak, e mozgalmas időben valószínű, hogy *Lewitter* Miksa igazgató terve keresztülmegy s a munkások maradnak. Ellenkező esetben mezőgazdasági munkára küldik őket. Az *Adria* malom r.-t. malmai nem dolgoznak, a lisztraktárak üresek, munkást nem kap a malom eleget a behívások miatt. Itt sincs őrlés. Az *Emilia* malom katonai őrleést végez s *Debrecen* katonai gabonáját is őrli. A munkások maradtak. A *Léderer és Kálmán gyár* vámorlésekre alkuszik, ha megkapja maradnak a munkások, másként elbocsátják őket. A *velencei Ullmann* malomnak van katonai őrleése és magángabonája is. A munkásokra szükség van, ugyszintén a *Stefánianak* is.

Abba a nagy hangtalanságba, kietlenségbe és némaságba, amely a szünetelő malmok körül van, a nagy szomorúságba, amely a kifosztott malmokból árad, s a malombárók arcán visszatükröződik, csak az állami s esetleg a katonai gabona megérkezése fog életet vinni. Most a buza igazán „élet”-jelent a malmoknak, az ő munkásaiknak s uraiknak is egyaránt.

x **Megfagyott**, széltől kivörösödött, kicserepesedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatása az Y-po jegyű **HARMAT TEJ CRÉME** és hozzávaló **Borax szappan** Kapható **Farkas István Apolló** drogeriájában **Rákóczy-ut 7/B** Telefon 13—02

Az elesett tanítványok emlék albuma.

Minden magyar ember a hazáért dobogó és hön érző szívében valóságos Punteont emelt már azoknak a hősöknek az emlékére, akik ott veszték el a háboru rémesen dühöngő szekerének véres kerekei alatt a messzi és sivár orosz földeken vagy lennt a szerb vidékek kopár hegyei között. Minden igazi és becsületes magyar embernek a esodálat és a hála legőszintébb érzetével kell rá gondolnia a esatatereken elhullott ezrekre meg ezrekre. És a hála és a szeretet meg is találta már azt a formát, amelyben az elesett hősök emlékének a legszebben és a legfelemelőbben áldozhatunk. Országos bizottságok alakultak, amelyek céljukul tűzték ki, hogy a vitéz elesett magyar katonák jeles tetteit feljegyzik és könyvekben megörökítik. Azonkívül városok, egyesületek indítottak mozgalmat az elesett hősök emlékének az utókor részére való megörökítésére. Egyes helyeken már lépéseket tettek arra, hogy az illető város vagy vármegye elesett hős katonájának a nevét márványtáblán jegyezze föl. Más helyeken pedig az agitáció és a szervezés már annyira előrehaladott stádiumba jutott, hogy az elesett magyar katonák emléktáblájának felállítására csak az idő kérdése.

Mindenütt, ahol igaz magyar szív érez, természetesen követői akadnak az elesett hősök emlékezetét megörökíteni akaró mozgalomnak. Városunk egyik kiváló tanintézete igen örvedetes és az egész ország középiskolái, sőt felsőiskolái által is követésre méltó példát adott.

A tanintézet tanári kara ugyanis elhatározta, hogy az intézet egykori volt tanítványainak, akik e háboruban a különböző harcatereken estek el, emléket fog emelni.

A volt és hősi halált halt tanítványok arcképeit diszes és remekmű albumba fogják összegyűjteni. Az albumba le fogják írni az elesettek hőstetteit, esetleges kitüntetésének történetét. Azonkívül mindegyik elesett hős tanítvány emléket méltó nekrológ fogja hirdetni, amelyet az intézet tanárai írnának meg.

Ez a diszes album azután az intézet kincse lenne, amely hirdeténe a későbbi nemzedék előtt is a nagy idők nagy szellemét megérteni tudó régi diákok dicsőségét. Mindenesetre a szép terv keresztülvitele egyike volna a háborus társadalmi tevékenység egyik legszebb megnyilatkozásának és hirdetője volna egyuttal e nemes tendenciájú tanintézet hazafias szellemének.

Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmak
és Hó cipők
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczy-uton kapható.

A vármegye lisztellátása.

Értekezlet a megyeházán. Fráter Barnabás alispán budapesti útja. Meghatározták a tengeri maximális árát.

A vármegye közönségének liszttel való ellátása tárgyában a közigazgatási hatóságok minden lépést megtettek. Most már csak a kormány döntése van hátra és akkor rövidesen megkezdhetik az élelmezés legfontosabb kérdésének megoldását. Mint már a *Tiszántúl* megírta, ebben a dologban Fráter Barnabás alispán Budapestre utazott és az illetékes köröknél interveniált, hogy a megfelelő gabona szükségletet kieszközölje. Az alispán tegnap érkezett haza Nagyváradra.

Az alispán felkereste a földművelésügyi minisztert és előterjesztette a szükségletről készített kimutatásokat. Eszerint, mint már jeleztük, a vármegyének havonként 4000 métermázsa lisztre volna szüksége. A miniszter az előterjesztést elfogadta, azonban kijelentette, hogy a szükséglet oly nagy, hogy nagyon valószínű lesz a redukálás. Az alispán 400 waggon tengerilisztnak és 200 waggon gabonalisztnak előállításához szükséges gabonát és tengerit kért a minisztertől.

Ha a rekvirálás eredménye megfelelő lesz akkor talán megkapja Biharvármegye a kért mennyiséget. A miniszter azonban határozott ígéretet nem tett.

Ez érthető is. Az esetben ugyanis, ha nem kap elegendő kormánytámogatást a közönség, a termelők kénytelenek lesznek az elrejtett mennyiséget elővenni és azt használni, nem pedig kétszeres áron eladva a kormány által nyújtott olesó liszthez folyamodni. A hatóságnak minden esetre résen kell lenni és elsősorban a nem termelőket kell elegendő szükséglettel ellátni.

A közönség pedig nagyon okosan teszi, ha takarékoskodik a liszttel, mert a jelek arra mutatnak, hogy a nyerendő támogatásból nem jut havonként 10 kiló liszt egy-egy felnőtt embernek.

Tegnap a vármegyházán a lisztkérdés dolgában értekezlet volt Miskolczy Ferenc főispán elnöke alatt. Az értekezleten a tengeri maximális árának megállapítása felett határoztak. Baranyi András főjegyző ismertette a megjelentekkel a miniszter körrendeletét, melyben a már megállapított maximális ár felemelésére hívja fel a vármegyét.

Moskovits József a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke amellelt foglal állást, hogy az ár megállapításnál a szomszédos vármegyékkel lehetőleg egységesen kell eljárni. Az árat nem szabad nagyon leszorítani, ne hogy ezáltal Biharvármegye területéről a magasabb árat fizető szomszédos vármegyékbe tereljék az eladókát.

Baranyi András főjegyző ismertette a megye területéről beérkezett főszoigabirói javaslatokat.

Moskovits József a javaslatok alapján indítványozta, hogy az eddigi 26 korona maximális árát 41 korona 10 fillérben állapítsa meg a bizottság.

Molnár Imre és Papp Imre kiszólása után a bizottság Moskovits József indítványára a maximális árát 41 K 10 fillérben állapította meg.

A határozat kihirdetésével az értekezlet véget ért.

x **Három liter** családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. A rum utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

Menekültek Nagyváradon.

A bukovinai menekültek véleménye.

A háboru miatt ugy Bukovinából, mint Galiciából, főleg pedig Magyarország felső vidékéről valóságos népvándorlás indult meg két ízben is Magyarország belsejébe. Az oroszok tudvalevőleg nemcsak Galiciát és Bukovinát özönlötték el, hanem betörték a Kárpátokon át Magyarország egyes felső megyéjébe. Csak természetes, hogy a cár vad horadá elöl menekült aki tudott. Ugy a kormány, mint a hatóságok igyekeztek a menekültek rémes helyzetét enyhíteni és segíteni.

Nagyváradra két ízben érkeztek menekültek és pedig az első a kárpáti betörés után szeptemberben és december 12-én, mikor különösen bukovinaiak jöttek Nagyváradra.

Összesen több mint 6000 menekült tartózkodott itt hosszabb-rövidebb ideig.

A Nagyváradra szállított menekülteket Kemény Ignác rendőrkapitány tartotta nyilván s ez összes menekültekről pedáns pontossággal lajstromot vezetett, amelybe a családtagok és hozzátartozói rév, életkor, volt lakhelyük szerint vannak felsorolva, ideérkezésük és elutazásuk idejének pontos bejegyzésével. Hogy mily óriási munkát adott a lajstrom elkészítése, kitűnik abból, hogy némelyik családban 8-10 kiskorú gyermek is volt.

A menekültek 80 százaléka zsidó, keresztény csak a felső megyékből, különösen Bártfáról és csekély számmal Bukovinából jött Nagyváradra. A menekültek között sok volt a rabbi-család.

Galiciából összesen 114 család érkezett. Ezek közül 93 család már elutazott Nagyváradról, csupán még 21 család van itt és pedig mind rabbi család.

A Felsőmagyarországról jött menekültek szintén mind hazautaztak egy kivételével, aki itt megtelepedett s halkereskedésre ipart is váltott. Azelőtt otthon is halkereskedése volt.

Bukovinából 66 család érkezett Nagyváradra, ezek között sok tisztviselő. Jelenleg még egy „család” van itt közülük: Hagel Izrael visnici rabbi és 52 tagból álló családja.

Tulajdonképpen csak néhány tagból áll a család, a többi családtag, mind bócher, akik a rabbival egész nap a Talmudot olvassák s a felett vitatkoznak. A nagy család két egymás mellett levő házban lakik s a rabbi gondoskodik élelmezésükről.

Kemény Ignác nem csak állandóan nyilvántartja a menekülteket, hanem sűrűn meglátogatja őket s gondoskodik, hogy akik hazamehetnek, mielőbb utrakeljenek elhagyott tűzhelyükhöz.

Ennek a nagy buzgalommal keresztül vitt gondoskodásnak lehet betudni hogy ma már csak igen kevés menekült van Nagyváradon.

A Galiciából menekültek között volt sok beteg, akiket nagyon megviselt az izgatottság, a hontalanság és nyomor, ezeknek orvosi elátásáról is gondoskodott Kemény Ignác, aki a rendelkezésére adott összegből a menekültek között mintegy 3000 koronát

osztott ki, a kormány által megszabott napi-összegekben. Ezekről is pontos jegyzéket vezetett Kemény Ignác kapitány. Ezek a pontos feljegyzések valamikor érdekes dokumentumai lesznek a világháboru egyik epizódjának: a Nagyváradra menekültek tömeges ideözönlésének.

A bukovinai menekültek Nagyváradról.

A menekültek között volt Nagyváradon több igen intelligens ember is Bukovinából, akik szállodában laktak. Törvényszéki bíró, főerdőmester, pénzügyi tisztviselő, gyógyszerész stb. Mind vagyonos emberek, akik nem szorultak segílyre.

Ezek is minden bajukban Kemény Ignác rendőrkapitányhoz fordultak felvilágosításért.

Sajátságos és jellemző, hogy közülök még a jogászberekek is milyen tájékozatlanok Magyarország közjogi helyzetéről, az itteni közigazgatási viszonyokról.

Például sehogysem tudták megérteni, hogy Nagyvárad város közigazgatása, politikai élete teljesen különálló a vármegye közigazgatásától.

Megtekintették a városházát, a kir. törvényszék palotáját stb. Az egész berendezés nagyon megyerte nemcsak a tetszésüket, de valójában csodálkoztak, hogy a főbb tisztviselők hivatalos helyiségei milyen elegánsan vannak berendezve s kijelentették, hogy náluk a tartományi kormányzó: gróf Morán hivatala nincs ugy berendezve, mint itt egy-egy tanácsnok hivatalos helyisége.

Csodálkoztak az itteni életem, amely szerintük bőséges; itt a nélkülözésnek semmi nyoma.

A vendéglőkben olyan kitűnőnek találták az ételeket, hogy nem győzték dicsérni. Csak egyet kifogásoltak: a paprikát.

Kérték is Kemény Ignácot, hogy rendelkezjen számukra olyan magyar ételt, amelyben nincs paprika.

És Kemény Ignác direkt megrendelt részükre a Sasban másnapra — töltött káposztát. El is fogyasztották folytonos dicséretetek között, olyan étvágygyal, mintha három nap nem ettek volna. Utána azonban megjegyezték, hogy ebben is volt paprika. Pedig borssal volt készítve a töltelék.

— Uram, szólalt meg egy alkalommal a törvényszéki bíró, itt olyan gazdag, bőséges élet van, aminőt nem is álmodtunk. Hiszen mi is jól élünk otthon, de mi az itteni élet ahhoz. De meg is látszik még a katonákon is. Milyen egyenes, csinos emberek, nyilt tekintetűek.

— Most már értjük és nem csodáljuk, hogy olyan makacsul védik a Kárpátokban ezt a bőséges, szép országot, de van is miért védeni.

Elutazásuk előtt a legnagyobb hálával és elismeréssel nyilatkoztak ezek az emberek azért a szívélyes, lekötözö bánásmódért, amelyben Nagyváradon részesültek.

— Most ismertük meg igazán Magyarországot, eddig különféle pamflettekből, újságokból ismertük csak és látjuk, mennyire tölre voltunk vezetve.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** lenel használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

P. Bernhard Zsigmond konferencia-beszédei.

Tegnap tartotta P. Bernhard Jézustársasági atya utolsó konferencia beszédeit. D. u. 3 órakor a nőknek mondott beszédet, melynek címe

A szeretet példája

volt.

A szónok azzal kezdte beszédét, hogy a szentföldön, Bethlehem közelében egy kis barlang van, melyben kis oltárt állítottak fel Szent Jeromos tiszteletére, ki 34 évig élt itt, hogy közel legyen ahhoz a helyhez, hol Jézus született. Itt fejezte be nagy munkáját: a szentírás fordítását zsidó nyelvből. Ez a hely ihlette meg őt, mert közelebb érezte magát Istenhez itt, ahol az angyalok először hirdették, hogy Isten leszállt a földre. De van egy másik hely, mely pótolja Bethlehemet: ez az oltár szentségháza, az Oltáriszentség helye. Ez a hely nap nap mellett látja születni az Údvözítőt.

Van egy másik, még szentebb hely, hol az ég és föld között függött Jézus, ahol véres áldozatát bemutatta: a Kálvária. De még ez a hely sem fenségesebb, mint az oltár, hol nap nap mellett megújul fenséges áldozata. Ezen az oltáron ott van mindig a szüntelen vár kitárt karokkal, mint a Kálvárián. Mit adhatunk neki ezért a nagy szeretetért? Semmi mást, csak szeretetet, oly nagy szeretetet, mint az övé az Oltáriszentségben. Jézus szeretetének hármasság jellege van, az első az, hogy állhatatos, ott van az oltáron folyton, mint a szeretet rabja. Minden közhöz, minden hitelenség dacára ott van az oltáron. És a mi szeretetünk? Ez oly átmeneti, csak a szív felületén ingó valami. A szónok az Oltáriszentség iránti szeretet nagy példáját sorolta itt fel. A szeretetünk fokmérője az Oltáriszentség iránti ragaszkodás, a hitélet ezzel lankad, ezzel a szeretettel együtt emelkedik.

VIII. Henrik az Oltáriszentséget vette el angol nemzetétől, s ezzel megszünt ott a katolikus hit teljesen. Csak egy helyen maradt fenn Skóciában, hol a hívek 30 éven át összejöttek és imádkozás után felbontották az utolsó győsekkendőt: a korporálét melyre elhuroolt papjuk utoljára tette le a szentséget, utolsó miséjén. Ezeknél az Oltáriszentség utáni vágy pótolta magát az Oltáriszentséget, s ez fenntartotta igaz hitüket is. Oda kell mennünk az Oltáriszentséghez nekünk is, hogy hitünkhez erőt nyerjünk, újra és újra megújuló, lángoló hitet.

Második tulajdonsága Krisztus szeretetének az, hogy tevékeny, hogy tettekben nyilvánul meg. A szeretet eselekedet és nem pusztán érzelem. Jézus nem fáradt ki a szeretet munkáiban, egész élete, tanítása, szenvedése és halála a Kálvárián a szeretet állandó tevékenysége pihenés nélkül.

Itt az Oltáriszentségben is folyton működik szeretete: hisz azért hi magához is, hogy megennyhitse fájdalmunkat, megvigasztalja bánatunkat, de itt csak a szívekben működik. Most is elviseli azokat a bánatokat, melyekkel itt illetik, a szentírókat, mert szeret, Mit tettem én Jézusért?! Micsoda áldozatot hoztam érte. Csak a legkisebbet is?

A harmadik tulajdonsága Jézus szeretetének irántunk az, hogy önmagát adta értünk, az Oltáriszentségben... Az volt a célja, hogy a szentáldozásban magát adja teljesen. Így kell nekünk oda adnunk magunkat teljesen a szentáldozásban. Szent Antal legendájában olvassuk azt a szép epizódot, hogy a gyermek Szent Antal 5 éves volt, mikor egy fiút látott hátán tarisznyával házukhoz közeledni. A gyermek Antal azt hitte, hogy koldus és megnézte, mi van a tarisznyájában! És nagy ámulatára szívek voltak benne, csupa ragyogó szívek. Ki vagy te? En egy királyfi vagyok és szíveket koldulok és a te

szívedet is akarom. Ez a királyfi jó a ti szívetekért is és szíveteket, szereteteket kéri. A tiroliak tabernákulumára az volt felírva: szeretet szeretetért. Ez kell: oly szeretetet, mint az övé, mert ő nem hagyja magát legyőzöttnek a szeretetben.

A hit titka.

Az esti beszéd:

Szenvedései előestéjén alkotta Jézus a szeretet csodáját: az Oltáriszentséget. Akkor, midőn ellenségei rámulására esküvének, mikor csak órák választották el attól, hogy apostolai meneküljenek mellőle, mikor egész életének munkáját tönkre akarták tenni ellenségei. Ebből lehet megismerni egészen Jézus szívét, így más nem tehetett, csak Isten. Nem dicsősége tetőpontján, mikor a Thabor hegyén tulvilági fénytől ragyogott, nem diadalmas bevonulásakor Jeruzsálemben, hanem meggyaláztatásának előestéjén, a legkeserűbb estén. A szeretete nagy csodájáról szól ez utolsó beszéd.

All ma is az utolsó vaesora terme s e hely történelmi hitelességéhez kétség nem fér. Itt mosta meg tanítványai lábait, jelezve, hogy megtisztulva kell a nagy áldozathoz járulni. Aztán az asztalhoz lépett. Aki szeret, igyekszik valami meglepetést szerezni, hogy így kiesikarja a viszontszeretetet. Mi lesz most, mikor egy Isten akar meglepetést készíteni azoknak, kiket szeret? Jézus szeretetének lángjai fel csapnak az égbe s ekkor kinyitja ajkait s magát teszi a szeretet örökös rabjává, magát rejti a kenyér színe alá. Consummatum est: be van fejezve a szeretet csodája.

Nagy az Isten, mikor világokat teremt, borzalmasan nagy az Isten igazságos haragjában, nagy mikor megbocsát, de legnagyobb, mikor szeret. Isten azt akarta, hogy Jézus felmenjen az égbe, de ő úgy ment fel, hogy itt maradjon örökre.

Áldozat nélkül nincs vallás. Az újszövetség áldozata maga Krisztus, a legtisztább áldozat, kiről Ezekiel jövendölt. Ez az egyház szociális áldozata, melyet az egyház nagy közösségeért mutat be. De nemcsak az áldozó pap mutatja be, hanem a jelenlevők is, sőt maga Krisztus a papkezei által.

Jézus hozzáteszi a szentség alapításakor: vegyétek és egyétek. Tehát követeli, hogy a hívek is járuljanak az áldozáshoz: a pap ne csak maga áldozzék, hanem mindenki, aki misét hallgat. A hívek áldozása kiegészítő része a szentmisehallgatásnak. Áldozás nélkül elsatnyul a lelki élet, áldozás nélkül moráliter lehetetlen megmaradni a kegyelemállapotában. Ezért bámulatos nagy lelkipásztor volt X. Pius, mert elrendelte a gyakori áldozást. S ha akarjuk, mindig van időnk az áldozásra. A németek misét hallgatnak az Argonnokban ágyudörgés között s áldoznak. Az a szegény vasuti munkás, ki egész napi szolgálat alatt nem evett, csakhogy este áldozhasson: talált időt az áldozásra.

Mit kapott Jézus viszonzásul az Oltáriszentségért? Parancsot adott, hogy szeresék és kétezer év után sokan lángoló szeretettel szeretik s ami még meglepőbb: épp oly lángolón gyűlölik. Ez mutatja, hogy Isten. Mindig voltak, akik az Oltáriszentséget szatanikus gyűlölettel gyűlölik. Miért? Hisz Plátóval nem értek egyet, de nem gyűlölöm; a buddhizmusban nem hiszek, de nem gyűlölöm. Franciaországban elrabolták, hogy rátíporhassanak. Voltaire elment áldozni, hogy hazavihesse s megszenteltelítse. Ez a gyűlölet pszichológiai titka.

És milyen volt a te magatartásod a szentségi Jézus iránt? Nem méltán panaszkodhatik rád Jézus: elhagyott voltam, s nem látogattál meg? Szomjuhoztam szeretetedet s nem elégitettél ki?!

Pizárrót, Amerika leigázóját esüggeden követték katonái s akkor ő kirántotta kardját s vonalat rajzolt vele az uton: ezen csak hősök léphetnek át, mondotta. Ez a vonal a templomban a szentély korlátja, a gyávák hátra maradnak s a hősök előlépnek ide.

Ma reggel 7 órakor lesz az olasz templomban a lelki gyakorlatokat befejező közös szent áldozás a férfiak részére; ugyanekkor P. Bernhard pápai áldást is ad. A szentmiséket három oltárnál gróf Széchenyi Miklós, v. b. t. t., nagyváradi Fetser Antal győri püspök és P. Bernhard Zsigmond mondják, ugyanők fogják a híveket megáldoztatni is.

Polgári egyének utazása.

A belügyminiszter körrendeletet bocsátott ki, amelyben részletesen meg szabja azokat a feltételeket, amelyek mellett polgári egyének a haretér felé irányuló forgalomban a vasuton utazhatnak.

A miniszter rendelete a következő:

A császári és királyi főhadtápparancsnokság rendelkezése szerint az északi hadműveletek biztosítása érdekében 1915. évi március hó 1-től kezdve polgári egyének vasuton Kelet-Sziléziába, Galiciába Bukovinába, vagy Észak-Magyarországba csak szabályszerű igazolás alapján utazhatnak a következő csatlakozó állomásokon át: Trzebinia (Krakau és Sucha felé) Chrzanow, (Bolecin felé) Oswiecim, (Skawina felé) Dzieditz, (Zywiec felé) Petrowitz, (Karwin felé) Mährisch Ostrau, (Friedek Mistek felé) Fried Mistek, (Teschen felé) Zsolna, (Teschen, Zwardon felé) Snehahora, (Chabowka, Zakopane felé) Eperjes, (Neu-Sandee-Bárfa felé) Legenye—Alsómihályi, (Mezőlabore—Takesény felé) Csap, (Sianki felé) Bátor és Lawoene felé) Máramarossziget, (Körösmező és Borsa felé) Dés, (Oradna és Borgóbeszterce felé).

Igazolásul szolgálhatnak: 1. A m. kir. minisiterium 1915. évi január hó 16-án 285 M. E. szám alatt kiadott rendeletem szerint kiállított és arcképpel ellátott utlevelek. 2. (Allami, udvari és közigazgatási államvasuti és magánvasuti tényleges szolgálatban levő (nem nyugdíjas) alkalmazottak és hozzátartozóinak arcképes igazolványai. 3. A vasuti hadiforgalomra nézve előirt igazolványok. Az 1. pont alatt említett utlevelek a jelzett területre való utazásra csak akkor jogosítanak, ha az illetékes magyar közigazgatási vagy Ausztriában a tartományi rendőrség által a következő záradékkal „Érvényes Kelet-Sziléziába, Galiciába, Bukovinába vagy Észak-Magyarországba való utazásokra is” vannak ellátva. Ez a záradék csak akkor vezethető reá az utlevélre, ha annak tulajdonosa megbízható, utazását komoly okokkal indokolja és kétségtelenül megállapítható, hogy jelenléte a hadtápterületen katonai érdekek szempontjából nem agályos. A 2. pont alatt említett arcképes igazolványok alatt értendők Magyarországon a féláru jegy váltására jogosító arcképes vasuti igazolványok is, amelyek jelenleg forgalomba vannak, továbbá a jövőben néán kiadandó oly arcképes rendőri igazolványok, amelyek kizárólag a személyazonosság igazolására állíthatnak ki. A 3. pont alatt említett igazolványok kiállítására nézve az 1912. évi december hó 18-án 1896 res. és az 1914. évi augusztus hó 4-én 2046 res. szám alatt kiadott körrendeletekben foglalt, továbbá az azok kiegészítését képező és az alábbiakban felsorolt szabályok az irányadóak. Az utazási igazolványokat magán-személyek részére az elsőfoku rendőrség (főszolgabíró városi rendőrkapitány, a határrendőrség állomáshelyein: a határrendőrség u. m. a kapitányság vagy kirendeltség) hatósági közegek részére pedig közvetlen fellettes hatóságuk állítja ki. Ezek az utóbbi igazolványok csak egyszeri utazásra érvényesek, s amennyiben az illető vonalon oda és visszautazásra jogosítanak, csak meghatározott időre szólhatnak. Az igazolványok csak az utazás végpontjának feltüntetése mellett és kizárólag oly egyének részére állíthatók

ki, akiknek megbízhatóságáért a kiállított hatóság a felelőséget elvállalja és akiknek utazása vagy katonai, vagy közérdekből, vagy pedig gazdasági forgalom, mezőgazdasági vagy ipari termelés céljaira, vagy nagy fontosságú családi okokból történik.

Katonai vagy közérdekből, polgári egyének igazolványai a katonai vonatokra is érvényes. Oly megbízható egyének részére, akik hivatásuknál vagy foglalkozásuknál fogva két vasúti állomás között naponta vagy rendszeresen utaznak, kizárólag a szomszédos forgalom határain belül (30—40 km.) kivételesen tizenégy napra szóló igazolványok állíthatók ki. Amennyiben bizonyos területekre való utazásokra külön szabályok állnak fenn, ezen szabályoknak is eleget kell tenni. Így Krakó erődítési területére polgári egyének utazása és a katonai és államigazgatási célú kiküldetések kivételével csak a várparancsnokság igazolványa alapján engedtetik meg. Végül tévedések elkerülése végett megjegyzem, hogy a fentiekben csak a hadtápterületekre, nem pedig oly területekre való utazásokról van szó, amely területeken katonai hadműveletek vannak folyamatban. Ezekről az intézkedésekről a hatóság és az utazó közönség azonnal tájékoztatandók. A vasúti forgalom szempontjából szükséges intézkedéseket a kereskedelemügyi miniszter ur teszi meg.

Budapest, 1915. évi február hó 25-én.

Sándor s. k.

Előadások a csődjog reformjáról

Az igazságügyminiszterium tervezetét dolgoztatott ki a csődönkívüli kényszer-egyezség és a fizetésektelen adós vagyona-értő jogeselekmények csődön kívül való megtámadásáról, mely tervezetek most jelentek meg az igazságügyminiszterium által kiadott „Igazságügyi javaslatok tára”-ban és mint értesültünk, az igazságügyminiszterium ezen javaslatokat rövidesen törvényerőre kívánja emeltetni, de ennek megtörténte előtt a különböző szakköröket tanácskozássra hívta össze azon célból, hogy ezen törvénytervezetekre vonatkozó véleményeket megballagassa.

Az igazságügyminiszterium által meg tartandó tanácskozásokhoz kizárólag fővárosi szakköröket hívnak meg, azonban mint illetékes helyről értesültük az igazságügyminiszterium azon nézetének adott kifejezést, hogy egyes vidéki városokban az érdekelt körök is nyilvánítsák meg véleményüket.

Ezen vélemények kialakulása céljából a nagyváradi ügyvédi kamara elnöke dr. Walner Ödön és a nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara elnöke dr. Moskovits József f. évi március hó 10-ik és 11-ik napján tanácskozás tartását határozta el és erre meghívta a következő testületeket: nagyváradi kir. tábla, nagyváradi kir. törvényszék, nagyváradi vidéki kir. járásbíró, nagyváradi városi kir. járásbíró, nagyváradi ügyvédi kamara, nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara, nagyváradi Ügyvédszövetség, Pénzügyintézetek Országos Szövetségének nagyváradi fiókja, Országos Kereskedelmi Egyesület nagyváradi fiókja, Kereskedelmi Csarnok, Nagyváradi Ipartestület, Gyáriparosok Országos Szövetségének nagyváradi fiókja, Bécsi Hitelezői Védőegylet nagyváradi képviselője, Nagyváradi Kiskereskedők Egyesülete és dr. Hoványi Géza orsz. gyűlési képviselőt.

Mint értesülünk a csődönkívüli való kényszeregyezségnek előadója lesz dr. Rezső Mór ügyvéd és a fizetésektelen adós vagyona-értő jogeselekmények csődön kívül való megtámadásának előadója dr. Gyémánt Jenő ügyvéd, mint a bécsi Hitelezői egyesület nagyváradi képviselője.

Ipari foglalkozású népfelkelők összeírása.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur f. évi február 23-án 1322-1915. eln. sz. a. kiadott körrendeletével elrendelte, hogy a város területén tartózkodó vas (fém) esztergályos, lakatos (géplakatos), szerszámkészítő, kovács, maró, vas vagy fémöntő (mintázó) műszerész, precisions műszerész, ólomforrasztó, bádogos, ács, nyerges vagy szíjgyártó, timár, cipész vagy csizmadia, szabó és jelenleg szénbányákban nem dolgozó (munkanélküli) kőszénbányamunkás, vajár, (csillás egyéb speciális kőszénbányamunkás) foglalkozású B) alosztályú népfelkelésre kötelezett egyének azonnal névszerint összeírassanak.

Ennek folytán felhívom a Nagyvárad város területén tartózkodó s a fentemlített foglalkozású összes:

1. 1892., 1893. és 1894. születésű, továbbá az 1878—1890. években született és az 1914. évi október 1-től 20-ig (az északi vármegyék területén szept. hó 14—16-ig) továbbá az 1914. évi november hó 16-tól dec. 31-ig terjedő időben megtartott rendes, valamint a későbbi utóbemutató szemléken népfelkelési fegyveres szolgálatra „alkalmatlannak” talált B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek:

2. ugyancsak a fentebb felsorolt foglalkozású s a fenti 1. pontban említett születésű évfolyamokhoz tartozó azon „alkalmatlannak” talált B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek, akik tényleges szolgálatra történt bevonulásuk után megállapított fogyatkozások alapján mint fegyveres szolgálatra „alkalmatlannak” elszabadságot kaptak:

3. ugyancsak a fentebb felsorolt foglalkozású 1872—1877. években született B) alosztályú népfelkelésre kötelezettek (kik a külön kibocsátott hirdetésménnyel a népfelkelő bemutató szemlére való jelentkezésre amugy is felhivatnak),

hogy folyó évi március 4-től március hó 9-ik napjának d. u. 5 órájáig bezárólag a városi tanács katonai ügyosztályánál (Városháza II. emelet 33 számú szoba) okvetlenül jelentkezzenek.

Az 1890. évi XXI. tc. 4. §-a értelmében azon egyén, ki ezen behívásnak nem engedelmességet, hanem mulasztást követ el, ha azonban a mulasztás 8 naponál tovább tart, a oselection büntetett képes, a vétség büntetése: egy hónaptól három hónapig terjedő fogság, a büntetést hat hónaptól két évig terjedő börtön.

Nagyvárad, 1915. március 3-án.

Eleméry Ferenc,
katonai ügyi tanácsnok.

A fertőtlenítő. Csendélet a Sorompó-utcában.

Kellemetlen esetnek voltak részesei tegnap éjjel Sorompó utca csendes lakói. Éjjel, mikor az utca lakói legedesebb álmukat aludták, Takács Dániel megyei irodatiszt ablaka hatalmas ütlegek sulya alatt eszevesztett esőrémpökléssel készült kiesni ráájából. Takács felrebbenve kinézett az ablakon.

— Ki van ott?

— Én vagyok a fertőtlenítő!

— Itt nincs megfertőzve senki. Menjen a szomszédos házba, ott van a járványkórház.

A fertőtlenítő, aki alaposan meg volt fertőzve az alkohol nemesítő gőzétől, nem lévén tisztában a távolság kérdésével, a szomszédos ház helyett a szomszédos ablaknak esett neki és ott folytatta eszevesztett dörömbölését. A szomszédos ablak Takács Dániel lakásának egy másik szobájában volt, ahol a gyermekek

ijedten bujtak össze és megint csak Takács Dániel kelt föl és megint megkérdezte:

— Ki van ott?

— Én vagyok a fertőtlenítő!

— Mondtam már, hogy a szomszédos házba menjen! Ezzel ismét lefeküdt aludni. Alig hunyta le szemét Takács, mikor megint az ablakán dörömböltek.

— Ki van ott?

— Én vagyok a fertőtlenítő!

Takács most már dühös lett.

— Már megint a fertőtlenítő! El korád innen magad, mert elhuzom a nótádat. Nem megmondtam, hogy hol kereskedj?

A fertőtlenítő szintén kijött a szobából, hogy nem képes megtalálni a kórházat, sőt állandóan egy helyen van. Pedig ő nem volt hibás. Ő elindult mindig más irányba a Takács Dániel házatól, de mikor Takács a zörgésre felkelt meg kellett, hogy forduljon és mikor a kellő felvilágosítást megkapta akkora már elfelejtette, hogy megfordult és szerencsétlenségére még ott a házak is olyan egy formák különösen borgöz fátyol alatt. Nem esoda, ha állandóan egy helyen maradt. Takács megint lefeküdt aludni. Egy negyed óra múlva a felesége keltette fel Takácsot.

Megint a fertőtlenítő?

Dehogy. Csendesen! Pszt! Valaki jár az udvaron. Biztosan megint a kerítésfákat vizsik.

Takács erre már ki kelt magából és az ágyból mozgósította legidősebb fiát és két jó suhogóval a kerítésolvaj keresésére indult. Elképzeltető azonban meglepetése, mikor megint a fertőtlenítő imbolygó teste jelent meg előtte.

— Mit keres maga itt! Ebadta! Hát nem megmondtam, hogy hol a járvány kórház.

De már erre a fertőtlenítőt is elhagyta türelme.

— Hát már megint maga az? Hagyjon nekem békét! Hát sohse szabadulok már meg magától? S neki akart menni Takács Dánielnek.

Most aztán kitörtök az elfolyt szenedvények. Suhogott a suhogó.

Míndez természetesen nem épen nagy csendben ment végbe, az egész utca nézőközönségnek szegődött. A hatás azonban nem maradt el. A fertőtlenítő most már dezinficiálva rátalált a kórházra.

HIREK

A Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja.

A Vörös-Kereszt Egylet kifogyhatatlan a háborus délutánok rendezésében, vasárnap délutánoként válogatottnál-válogatottabb műsorral kedveskedik Nagyvárad jótékony közönségének. És hogy a közönség mily szívesen fogadja a háborus délutánokat, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy a Vigadó nagyterme mindig zsufolásig megtelik érdeklődőkkel. A mai háborus délután is kellemes szórakozást ígér: részint a jogászfisúság néhány tehetséges tagjának közreműködése, részint dr. Dayka Endréné énekszámja, Arlow Ilonka szavalata, valamint a többi számok is biztosítják a sikert, úgy az erkölcsi, mint az anyagi éel tekintetében. A műsor a következő számokat foglalja magában:

1. Bekvartélyozás. Monológ Herezeg Ferencről. Előadja Nosz Ilonka.

2. Vonósnyegyes a) Mozart: Guartelló. b) Szerdahelyi: A esikős tanyán. c) Beresényi nótája. Előadják: Krammer Ödön, Gáspár Mihály, Göbel Géza és Ujváry Miklós.

3. Szavaltat: Előadja Petry Gyula.

4. Ének: a) Die Puritaner von „Bellini“. b) Der Zeisig von Robert Gounod. Előadja Kepes Nusi.

5. Mégsinesnek itt a törökök: Dialog egy kávéházban. Előadja Szentlélek Kálmán és Kakas István.

6. Ének: Dr. Daykáné. Szőnyi Margit. Zongorán kíséri Mártonffy Zoltánné. a) Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Marthos Gézáttól. b) Tiszaparti fehérházban. Révfy Gézáttól. c) A zólyomi hegyek alján. Pápai Molnár Kálmán.

7. Riadó. Szavaltat Barabás Alberttől. Előadja Arlow Ilona.

8. Aktuális stancák előadja B. Bakó Zoltán.

Conferenciér: Bölöni Bakó Zoltán joghallgató lesz, aki az újságírásnak egyik tehetséges fiatal munkása.

A Vörös-Kereszt háború délutánja vasárnap, 7-én a Vigadóban este 6 órakor lesz. Belépti-jegy 1 kor. Család-jegy 3 személyre 2 korona. Karzat 50 fillér.

*** Kik pályáznak a tanácsnoki állásra?** Tegnap járt le a pályázati határidő a Lukács Ödön főjegyzővé választása által Nagyvárad városánál megüresedett tanácsnoki állásra. Beérkezett összesen öt pályázat és pedig pályáznak: Juricskay Barna I. aljegyző, tb. tanácsnok. Pásztor Bertalan II. aljegyző, dr. Molnár Imre II. aljegyző, aki jelenleg a déli határon teljesít katonai szolgálatot, dr. Dajka Endre rendőrkapitány, végül Kun Artur m. kir. állami végrehajtó. A választás mindenesetre nem csak érdekes, hanem élénk is lesz, mert nagy küzdelemre van kilátás. — Ugy értesülünk, hogy a közgyűlésen indítványt tesznek az iránt, hogy a választás folytán megüresedő állásokat az áprilisi havi közgyűlésen töltsék be.

*** A lisztkészletek lefoglalása a polgárság részére.** A város közönsége panaszkodik, hogy nem kap elég lisztet az üzletekben. Egész sor boltot feljárnak, míg liszthez tudnak jutni. A sok panaszt, úgy látszik, megelégette Nagyvárad város tanácsa. Rimler Károly polgármester tegnap távirati úton kért engedélyt a minisztertől, hogy a malmokban található lisztkészletet a polgárság részére lefoglalhassa. Mint értesülünk, a földmívelési miniszter tegnap délután már táviratban válaszolt is a felterjesztésre és engedélyt adott a polgármesternek, hogy a malmok lisztkészletét lefoglalhassa.

*** Katonai kitüntetések.** Ófelsége megparancsolta, hogy dr. Frank Rezső, 19. tábori tüzérezredbeli tartalékos századosnak és Skoda Ferenc 37-ik gyalogezredbeli századosnak, beosztva a 3 ik hegyi dandár parancsnoksághoz, az ellenséggel szemben vitéz magatartásukért a legfelső dicséret elismerés tudtul adassék.

*** A Kath. Kőr vetítő-estéje.** Kedden ismét folytatja a Katholikus Kőr oly nagy népszerűséget elért vetítő estéit. Ez alkalommal Ruzitska Gyula debreceni tanár fog előadást tartani Arcóóról és a Gardató vidékéről; az előadást saját felvételeinek bemutatásával fogja kísélni.

*** P. Bernhard előadása a Kath. Kőrben.**

P. Bernhard a tegnapi nap folyamán befejezte konferencia-beszéd sorozatát, melyek óriási és felemelő hatással voltak a hívők lelkiületére. Minden egyes szava valósággal belemarkolt a lelkekbe, világosságot gyújtott az elmékben, balsamot hintett a csüggedt szívekbe úgy, hogy beszédeinek áldásos hatása örökké érezhető lesz a nagyváradi katolikus társadalom hitéletében. Ma délután 5 órakor befejeződik a Katholikus Kőr Szent László-termében fog P. Bernhard Zsigmond beszédet tartani a „Sajtó és lelkiismeretről.“ A nagyszabású beszéd, valamint az ünnepély többi számai is előreláthatólag szépszámu közönséget vonzanak a Kath Kőrbe. Az ünnepély számai a következők:

1. Neworáll István: Magyarország Pátronája. Előadja: a Róm. katolikus tanítóképző intézet énekkara.

2. P. Bernhard Zsigmond beszéde: Sajtó és lelkiismeret.

3. a) Wéber: Der Freischütz Overtüre.

b) Neworáll: Magyar népdalok. Hegedű duett zongorakísérettel előadják: I. heg. Bozsik István IV. é t. j., II. heg. Fibik Ferenc IV. t. j.

4. Neworáll István: Hymnusz a hazáért. Előadja a róm. katolikus tanítóképző intézet énekkara.

Az ünnepélyre belépti díjak nincsenek, de a Vörös-Kereszt Egylet és a „Jobbkéz“ konyhája részére a szíves adományokat köszönettel fogadja a Kath. Kőr.

*** A városházi affér.** A Komlóssy József gazd. tanácsos és Lukács Ödön főjegyző között felmerült kellemetlen ügy újabb fejleménye, amelyről tegnap irtunk, úgy a közönség körében, mint a városházán tegnap kínos feltűnést keltett s az ügy tisztázását várja a közönség, hogy tiszta képet alkothasson az egész dologról. Az a hír terjedt el a városházán, hogy a tanács elő terjeszti a polgármester Komlóssy József beadványát s elrendeli Komlóssy József ellen a fegyelmet megelőző vizsgálatot. Ez azonban csak híresztelés volt, mert a tanács, mint állandó választmány tartott tegnap ülést, amelyen a csütörtöki közgyűlés tárgyait készítették elő. Komlóssy József nem vett részt az ülésen. A fegyelmi dologban sem történt semmi, amint ezt a polgármester tegnap este, midőn hivatalából távozott, határozottan kijelentette. Fegyelmi eljárásnak különben nincs alapja.

*** Meghívó.** A Nagyvárad Katolikus Növédő Egylet március hó 8 án délután 5 órakor a megyeház kistermében közgyűlést tart.

A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Évi jelentés. 3. Pénztári jelentés. 4. A választmány megújítása és egyéb indítványok. 5. Grócz Béla nagyprépost beszéde. 6. Elnöki záróbeszéd. Az elnökség.

*** A megvakult katonáknak.** A határon megvakult szegény katonák érdekében élénk akciót fejt ki a megvakult katonák országos bizottsága. A bizottság most körlevélben hívja fel a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat, hogy az évi rendes közgyűléseiken jótékonycélra szánt adományokból kisebb-nagyobb összeget juttassanak a háborúban megvakult magyar katonák országos alapjára. Adományaik által hozzájárulnak a társadalom kegyeletes kötelességének teljesítéséhez. Az e célra megszavazott adományok a Megvakult katonák Orsz. Bizottsága címére (Budapest, Képviselőház) küldendők.

*** A főgimnázium március 15-iki ünnepélye.**

A premontrei főgimnázium ifjusága március 15 én a Kath. Kőr. Szent László termében a Vörös-Kereszt Egylet javára hazafias ünnepélyt rendez. Az igen érdekes műsorban váltakoznak a szép szavaltatok, aktuális ének- és zeneszámok, melyeket az önképző körök tagjai igen nagy ambícióval gyakorolnak be, hogy az ünnepély nívóját minél jobban növeljék. Az ünnepély műsorát legközelebb közöljük.

*** Magyar temető Szibéria hőmezőin.**

Szabadkáról jelentik: Az orosz hadifogság szomorú kenyerét eszi Szibéria Obdovszk városában több magyar fiú. A napokban az egyik szabadkai, szüleihez irt levelet, amelyben leírja a a fogságban tapasztaltakat. A levélből a következő megkapó részt közölhetjük:

— Még a háboru elején estem orosz fogságba. Egy hónapnál tovább tartó ut után ide érkezünk Obdovszkba, ahol oly retentetes hideg van, hogy e fagyos kézzel írott levélben azon tündööm, micsoda isteni gondviselés örködik felettünk, hogy eddig nem vett meg az Isten hidege minket. Őt hónapig nem volt szabad inunk és ezért csak most adhatok életjelt magamról. Az oroszok, akik itt laknak, nagyon jámbor, Istenfélő nép és nem éreztetik velünk sorsunk megaláztatását. Nem törődnek semmivel, csak nekik hagyjanak békét Sokan természetesen nem bírták ki közülünk az itteni éghajlatot, mások meg a határon szerzett betegségeikben haláltak meg. Ezért van már Szibériában is magyar temető. A mi temetőnk egy kis orosz terület, nincsenek benne borongó hangulatot előidéző fűzfák: komorak vagyunk mi anélkül is. Csak egy kis fakereszt, amit hevenyészve összeütöttünk, jelzi néhány jó magyar fiú sírhelyét. Ha valamelyik napon a sors rendelése folytán újabb társunkat kell kikísérni, akkor látva a kis igénytelen keresztet, úgy elszorol a szívünk, könnybe lábbad a szemünk és annyira elérzékenyülünk, hogy órákon át nem tudunk egymáshoz szólni. Szeretnék még sok mindent megírni, de nem lehet, mert a cenzor nem szereti a hosszú leveleket.

*** Nagy bajok vannak most mindenfelé a kékgővel,**

mert a készletek kicsinyek és ami kapható, az rendkívül drága. A kékgővel szőlőpermetezésnél nem lehet helyettesíteni, ellenben a tavaszi vetésnél a mag csávázására igen jól helyettesíthető Corbin magvédő szerrel, mely a mai viszonyok között olesőbb, mint a kékgővel és alkalmazásának egyszerűsége valamint úszók elleni megbízhatósága miatt, a legnagyobb figyelmet érdemli. A gazdaközönség jól teszi, ha már ideje korán ellátja magát Corbin magcsávázó szerrel, mert a vasuti szállítás nehézségei ugyanis meglátszják a szállítás. Tudomásunk szerint a Corbin használható tavaszi és őszi vetésnél, buza, árpa, rozs, zab és kukorica csávázásához. A Corbin nemcsak úszók ellen védi a magot, hanem egyszerűsége megóvja a gazdát varjuk, galambok, egerek kártevésétől is az elvetett magnál, mert a Corbinnal csávázott magot ezek az állatok utálják. Ezen kiváló szert már Magyarországon is gyártják, még pedig Ujpesten Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyárában. Nevezett gyár már eddigi cikkeivel is pl. a lysoformmal országos hírre tett szert.

*** Elhalt hősök temetése.**

Leitner Hermann 17-ik gy. e. beli róm. kath. és Csokja Flóra 37-ik gy. e.-beli gör. kath. közlegényeket délután 2, Bocska Andrijó 70-ik gy. e.-beli közlegényt d. u. 3 órakor fogják temetni a csapatkórházból, honnét a Rulikovszky-uti hősök temetőjébe viszik őket s ott örök nyugalomra helyezik.

* **Levél Szibériából.** Holubák Károly építőmesternek fia, Károly orosz fogásba esett a kárpáti harcokban. Mos levelet kapott fiától, amely így szól:

Tekintetes Holubák Károly urnak, Vizezeték utca 51. Nagyvárad, Ungaria.

Kedves szüleim, közlöm veletek, hogy 24 napi utazás után Kelet-Szibériába érkezünk. Legyetek nyugodtak felőlem. Mirőlünk itt jól gondoskodnak — *almával*. Remélhetőleg a viszontlátás nem késztetik már soká! Egészséges vagyok. Cimem: Davuria, Zobalkaskaja Obbasti, Russia. Mindnyájatokat csókol *Kari*.

A levélen orosz bélyegző s a parancsnok láttatása.

* **Adományok a Vörös-Kereszt Egylet részére.** A Vörös Kereszt Egylet céljaira 1914. február 20-tól március 1-ig a következő adományok folytak be az egyesület nagyváradi pénztárába: A Szigligeti színház február 27-iki előadásának jövedelme 684 29 K, Herezeg Ferenc felolvasása alkalmával rendezett ünnepély jövedelme 639 46 K, Rádi Odón és neje adománya Herezeg Ferenc felolvasása alkalmával 50 K, Havas Mór és neje a „Szabadság” utján a „Jobb kez” egyesületnek 24 K, Havas Mór és neje a „Szabadság” utján a Vörös-Kereszt Egyletnek 25 K, Középpessy Kálmánné 10 K, Tóth Györgyné, Ujpalota (konyhára) 5 korona.

* **Megszűnt postai ügynökség.** Biharvármegye Biharkaba községben a postai ügynökség működése, valamint a Biharkabáról Magyarremetére és vissza naponként egyszer közlekedő gyalogküdöncé járat folyó évi február hó 28-ikával bezárólag ideiglenesen megszűnt s az ezen postaügynökség postai kézbesítő kerületébe tartozó Aszóirtás, Biharkaba, Biharrósa, Gorbolyfalva és Mőzged községek ideiglenesen a magyarremeteli posta és távbeszélő hivatal postai kézbesítő kerületébe osztattak be.

* **Fehér hétből fehér hetek.** Czillér áruháza, mely egy fehér hetet rendezett az általa olcsón beszerzett női fehérneműekből immár a harmadik hete még mindig élénken tart; ismét bebizonyult, hogy szükséglet van csupán alkalmat kell adni a szükséglet olcsón való beszerzésére a melyhez Czillér áruháza élénken hozzá is járul. Ugy a helybeli, mint a megye vevőközönsége naponta keresi fel a céget rendelményeivel; az itt tartózkodó idegen közönség pedig elragadtatással beszél a cégről, hol a legkisebb eiktől kezdve mindent módjában van beszereznie a legjobb minőségben szolid olcsó árak és előzékeny kiszolgálás mellett.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

* **Adomány.** Zsigó Györgyné 10 koronát küldött szerkesztőségünkbe a sebesült katonák részére, mely összeget rendeltetési helyére juttattunk.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. é-i NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

* **A Polgári takaré- és segélyszövetkezet** felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9—12-ig kifizettetnek.

x **Kiadó lakások.** Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

* **Népmozgalmi adatok.** Eljegyzések: Gróf Rudolf és Józsa Mária, Ungur Simon és Boez Mária, Imre József és Prop Mária Házasságok: Kolláti Gyula és Szabó Róza, Váradi Albert és Kaiser Zsuzsanna, Morván Vazul és Szabó Anna, Kóhn Emánuel és Stein Fégi Herskovic Simon és Grunfeld Hani, Implon János és Horváth Eszter, Szabó Lajos és Puskás Mária, Király István és Sárközi Erzsébet, Zimány Zoltán és Halász Ida, Marián Emil és Illés Irén, Ficz István és Molnár Rozália. Halálozások: Izsák János 53 év, özv. Pap Tamásné 80 év, Juagreisz Barna 7 hó, Vaszhó András 17 év, Fábrián Tivadarné 67 év, Borbás László 8 hó, Schwartz Ignácné 37 év, Schreiber Mór 71 év, Csiszár Mihály 44 év, Márián Karácsonné 24 év, Popilin János 30 év, Ábrahám Ilona 3 év, dr Simon Ernő 24 év, Merezey Mihályné 68 év, Blumenfeld Klára 5 év, özv. Sajó Jánosné 35 év, Pántya Péterné 20 év, Zák Mihály 59 év, Kósa István 3 év, Máté Péter 52 év, Balázs György 66 év.

* **Földbirtokosaink** figyelmébe ajánljuk Dr. Keleti és Murányi cégnek mai hirdetését, mely a tavaszi vetés és az ideai aratás érdekében fontossággal bír.

* **8 lóerős Clayton és Schuttlevorith** cséplőgarnitúra minden hozzávaló felszereléssel eladó. Értekezhetni Sebessy Károlynál Kossuth-utca 6. sz.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás,** irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János utca 3. szám.

x **Csefádi rum** vaniliával vagy anánisszal literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 3. szám alatt ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária utpőgyár Rt.

x **Kiadó.** Négy szobás utcai modern lakás előszoba, fürdőszobával. Ugyanott kétszobás udvari lakás mellékhelyiségekkel jutányos áron május elsőre. Lakatos-utca 10.

x **Egy nagy raktárhelyiség** a Szacsavay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank Rt.-nél.

x **A Nagyváradai Hitelbank Takaré- és Segélyszövetkezet** X-ik évtársulatának kifizetési f. hó 9-től megkezdődnek.

x **Kiadó lakás.** Arany János u. 7. szám alatt négy szoba, hall s mellékhelyiségekkel álló modern lakás május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

* **Értesítés.** Azon t. üzletfeleinket kik intézetünknel 6% os hadikölcsön kötvényeket jegyeztek, értesítjük, hogy kívánságukra az ideiglenes kötvényt a nyugta ellenében már kiadhadjuk. Nagyvárad *Ipartestületi Hitelszövetkezet. Mezey Mihály u. 4.*

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky-u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

* **Kereselek** 3 szobás udvari lakást a Hidegser vagy Kálvária utcán kerttel, mely a hegyekre nyílik, bérbe vagy megvételre. Bővebbet a kiadóhivatalban.

* **Kiadó** a Nagyvárad *Kereskedelmi és Iparkamara* épületében (Teleki-u. 11.) egy garçon lakás és az alagsorban egy műhelyhelyiség, azonnal.

Legujabb táviratok.

Harcok Nyugaton és Keleten.

Nyugati hadszíntér.

Berlin, március 6. A nagy főhadiszállás jelenti:

Az angoloktól Yperntől északnyugatra ellentámadással elragadtunk egy lövészárkot. A franciák kísérletét, hogy a Loretto magaslaton tőlünk elfoglalt hadállásból kiszorítsanak bennünket, megghiusultak. A támadásokat visszavertük, 50 franciát elfogtunk.

Champagneban a franciák Perthesnél és Lemesmillnél támadásaikat folytatták. Az összes támadások balul ütöttek ki. Perthesnél 5 tisztet, 140 főnyi legénységet elfogtunk. Ellentámadásban elragadtunk tőlük egy kis erdőt.

Perthestől északra és Lemesmilli állásuknál egy darab lövészárkot. Sikertelenül folytak a franciáknak Vanciusnál, Oisenwránál valamint Baonvillertől keletre, Perthestől északkeletre levő állásaink ellen intézett támadási kísérleteik.

Keleti hadszíntér.

Miután Grodnótól északnyugatra levő erdős területen és Augusztov körül felvett összes hadiszákmányunk biztos helyen van, anélkül, hogy az orosz ellen rendszabályaink ellenére is megakadályozhatott volna, eddig ott alkalmazott csapataink most már más hadműveletre állnak rendelkezésre. Ezenkívül Grodnónál és Lowránál nem fordult elő nevezetesebb dolog.

Az oroszoknak Przasznynál ellenünk intézet támadásai az ellenségnek súlyos veszteségei mellett összeomlottak. (Min. sajtóosztály.)

A Dardanellák ostroma.

Konstantinápoly, márc. 6. A „Milli” ügynökség jelenti. Az ellenséges flotta hét erős egységgel bombázta a Sheikri környékét, ugyszintén a Kumkalle és a Sedil Bar erődöket, de siker nélkül. A felderítő osztagokat, amelyeket az ellenség partra akart szállítani, ütegeink intenzív tüzelésen visszavonulásra kényszerítette.

A blokád hatása Párisban.

Budapest, márc. 6. (Saját tud.) A Lokalanzeigernek jelentik, hogy Párisban a német tengeralattjárók képezik a közbeszéd tárgyát. Az Angliába való hivatalos személyszállítást a vasuti táblák hirdetményei szerint beszüntették. Nagyon szenved a teherforgalom, mert a szállítási díjak hihetetlenül magasak.

Harcaink az oroszokkal.

Budapest, márc. 6. (Hivatalos.) Az oroszok részleges előretörései Lengyelországban a Piotrkowstól keletre fekvő szakaszon hatásos ágyutüzelésünkben megghiusultak. Egyéb-ként ezen és a nyugat-galiciai harc-vonalon említésre méltó esemény nem történt.

A Kárpátokban a harcok néhány

magaslati állás birtokáért még tartanak.

Az időjárás és látási viszonyok nagyjából kedvezőtlenek. A délkelet-galiciai harteren az utóbbi idő eseményei után átmenetileg nyugalon állt be, Hófer.

Nagy bányarobbanás Spanyolországban.

Genf, március 6. (Saját tudósítónktól.) Kerdovából jelentik, hogy Cabera del Buey bányában óriási robbanás történt. A halottak és sebesültek száma igen nagy.

A miniszterelnökök konferenciája Athénben.

Budapest, március 6. (Saját tud.) A miniszterelnökök konferenciája a király elnöke alatt ma délután összeült. Venizelos kifejtette azt a politikát, amelyet a kormány követni szándékszik. Mikor Venizelos elhagyta a királyi palotát, nagy embertömeg éltette. Állítólag a koronatanács a semlegesség mellett döntött.

Venizelos lemondott.

Budapest, márc. 6. (Saj. tud.) Venizelos a kamarában beadta lemondását, mert a király nem helyeselte politikáját.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Vasárnap d. u.: Asszonyfaló.
Vasárnap este: Ártatlan Zsuzsi. (Sz. Zsigmondy Anna fellépte.)
Hétfő: Tündérlaki leányok.
Kedd: Vörös ördögök.
Szerda: Szibill.
Csütörtök: Obsitos.
Péntek: Délibáb utca 7. (Bemutató előadás.)
Szombat: Művészt.
Vasárnap délután: Lengyelvér.
Vasárnap este: Katica. (Ujdonság.)

Kabaré a színházban. Mindenekelőtt a tegnap esti kabaré igazán szellemes és finom tónusu konferencióját Retteggi Margit színművészt kell megemlítenünk azért a meleg és közvetlen hangulatért, amelyet az ő szíves és kedves konferálásával szerzett. Egy igen stílusos és igazi poétai átérzéssel megírt szubtilis háborus jelenet „A félkezü honvéd” került színre tegnap este, amelyre szerzője Salamon László méltán büszke lehet. A kis költői scéma minden szépséges és magyaros szomorúságát megkapóan elevenítették meg Varsa Gyula, Tóth Elek és Pálffy Boldizsár. Igen kellemes élvezetet szerzett a közönségnek a kis Radó Magduska, aki kész szavaló művészetével és napsugaras kedélyével gyönyörködtette a publikumot. Kedves vendége volt a kabarénak Pásztor Zoltán, aki egy kacagtató bohózatban és hangulatos magánszámában mutatta meg kiváló képességét. Tompa Kálmán a költői tehetségű színész megjelenő kötetéből olvasott fel aktuális zamatu verseket, Medgyaszai magyar dalokat énekelt. Sikkes és pompás volt Perényi és Lakatos tánc duettje, varázsos és lebilincselő H. Körösy Juci szavalata. Feszthy Irén elragadó táncával és játékaival érdemelte ki a közönség tapsait. Mulatságos és humo-

ros volt Leövey és Farkas Pál párjelenete. A kabaré műsorát a sohasem hiányzó stancák egészítették ki, amelyeket Polgár Mariska és Lakatos Ilonka adták elő bájosan. (-a.)

NYILTÉR

Értesítés.

Alulírott nagyváradai szikvizgyárosok és „Király” üditővíz vállalat a háború okozta súlyos gazdasági viszonyok folytán abba a helyzetbe jutottunk, hogy üzemünket létfenntartásunk veszélyeztetése nélkül az eddigi alapon tovább vezetni nem tudjuk.

Ezen oknál fogva elhatároztuk, hogy a mai naptól fogva a szikviz árát üvegenként az eddigi 7 fillér egységár helyett

üvegenként 8 fillérben állapítjuk meg.

Hivatkozunk t. vevőink és a fogyasztóközönség igazság érzetére s reméljük, nem fogadja ellenszenvvel ezen méltányos és jogos ténykedésünket.

Az az óriási árkülönbözet, mely egyrészt a nyersanyagok — másrészt a lovak tartásához szükséges takarmány beszerzésénél mutatkozik — nem áll arányban a mi részünkről eszközölt csekély áremeléssel, de nem tévesztjük szem elől most sem azon célt, hogy a fogyasztóközönség jóirulatát semmi körülmények között sem akarjuk kihasználni.

A midén még a t. vevőinknek irántunk tanúsított szíves pártfogásáért köszönetet mondunk, egyuttal biztosítjuk, hogy arra a jövőben még fokozottabb mértékben fogunk rászolgálni.

Kiváló tisztelettel

Váli József
szikvizgyár.

Schvartz Farkas Alkalmi Szikvizgyár
szikvizgyára. Társaság.

„Király” üditővíz vállalat.
Demetrovits Jenő és Tsa.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szíves tudomására hozni, hogy Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt a mai kor igényeinek megfelelő **műköszörlődét** nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek husz-örögépek, ló- és juhnyírógépek javítását és köszörlődését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszereket, fej- és arcápoló pipaszereket, mindennemű acél-árakat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet yukszemvágó, papír-, zseb- és ollókést valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szíves pár fogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston műköszörlős

Biharvármegye alispánjától.

2056—1915.

Hirdetmény.

Biharvármegye 600 waggon liszt szükséglete, 200 vagon buza, 400 vagon tengeri lisztben lett megállapítva. Ez körülbelül megfelel 240 vagon buza és 560 vagon tengerinek. Ezen gabona félék megőrlésére ezennel versenytárgyalást hirdetek, melyre az ajánlatok írásban adandók be hozzám.

A malmok ajánlata akár az egész mennyiségre, akár annak egy részére vonatkozhatik oly formán, hogy a malom által vállalt mennyiség megőrlése a malomra nézve minden körülmény között kötelező, a vármegyére nézve azonban a szerződő malom részére a vállalt mennyiségű gabona kiadása csak az esetben, ha a kikötött élelmi gabonát az Országos Gazdasági Bizottságtól megkapja, illetve azt idejére szállítani lehet.

A malom az általa őrlésre elvállalt gabonafélét az Országos Gazdasági Bizottságtól a kijelölt vasútállomáson átveszi és készpénzzel kifizeti. Viseli a zsák, továbbá a szállítás és malomba fuvarozás, őrlés és a vármegye által kijelölt árusítóhoz való szállítási költségeket.

Kötelezi magát a malom, hogy az átvett gabonát a vármegye által szerződésileg meghatározott módon megőrli s abból a megállapított arányban és meghatározott lisztet s korpát állítja elő és azt a vármegye által megállapított áron adja el a vármegye által kijelölt hatósági elárusítóknak.

A malmok által vállalt költségek s vállalkozói nyereség a gabona maximális ár és a liszt maximális ára közti különbözetében kell fedezetet találni.

Ezen vállalt kötelezettség biztosítására a vállalt métermázsa arányában készpénzben megfelelő biztosítékot tesznek le.

Fenntartom magamnak a jogot, hogy az ajánlatok közül bármelyiket elfogadhassam. Az írásba foglalt ajánlatok f. évi március hó 15-ig nyújtandók be.

Nagyvárad, 1915. március 6.

Fráter Barnabás,
alispán.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai áron alul előírás szerint és gyorsan készít Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb anyagot különlegességek, őröny és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám

Bérszántás gőzekével.

A nagyvárad-i latin szertartású káptalan iklódi gazdaságában levő 20 H. P. Jowler féle gőzekével a f. év április, május havára bérszántást felvállalunk. Bővebb felvilágosítást nyújt Iklód pusztán u. p. Nagyvárad. Jancsó Lajos urad. számtartó. Telefon: 495.

Első osztályú száraz

szőlőkarók

bármely mennyiségben kaphatók Weiszberger és Társa tüzifa telepén, a nagyvárad-velencei vasutállomásnál.

Telefon: 688.

Kiadó legelő terület.

A nagyvárad-i latin szertartású káptalan Begécsi gazdaságában (Geszt község határában) kiadó mintegy 300 kat. hold legelő terület a folyó, esetleg 3 évre. Bővebb felvilágosítást nyújt Iklód pusztán u. p. Nagyvárad. Jancsó Lajos uradalmi számtartó. Telefon: 495.

A már 70 év óta fennálló

LÉVAL-féle

SIRKÓ

raktárt

és

KÓFARAGÓ

műhelyt

az érdeklődő közönség szives figyelmébe ajánljuk

Rákóczi-ut 20 számú telepünkön sirkerítések kovácsolt vasrácából is készíttetnek.

SALVATOR

SÖR kimérése megkezdődött

a "Széchenyi szálloda" éttermében.

Kemény József

cipőfelsőrész készítő üzlete Sas-palota, Zöldfa-passage.

Elvállal mindennemű szakmába vágó munkákat úgy saját, mint hozott anyagból.

Országos érdekek,

hogy az idei termés fényesen sikerüljön, kötelessége tehát minden földbirtokosnak a tavaszi vetést idejekorán kártevők ellen megvédeni. A vetőmagnak ellenségei: a varjak, egerek, hangyák és az üszök, melyek ellen biztos védelmet nyújt a kitűnő

CORBIN

csávázó-szer, mely 8 év óta bevált, miként azt tudományos intézetek, valamint gyakorlati gazdák alapos kísérletei hitelesen bizonyítják. A Corbin nem befolyásolja a vetőmag csírázó képességét! Buza, rozs, árpa, zab, kukorica, répa, kender, konyhameternyi stb. magjainál alkalmaszható egyaránt kitűnő eredménnyel. **A jelenleg drága kékkövel való csávázás, mely csak üszök ellen véd, teljesen elmaradhat.**

Megrendelések idejekorán lehetőleg azonnal eszkozlendők, mert a vasuti szállítás számos vonalon akadálytalanul jár.

Rögtön küldünk árajánlatot, (igen egyszerű) használati utasítást és bizonyítvány-másolatokat érdeklődőknek.

Dr. Keleti és Murányi vegyészeti gyára Ujpesten,

valamint a főelárusító:

Freund Lajos, Radó Samu és Társa és Ifj. Ullmann I. és Fia Nagyvárad.

Világszerte utánozzák a

Szent István Duplamalátasört

de sikertelenül, mert minősége utólérhetetlen. Óvakodjék tehát az értéktelen utánzatoktól, kérjen mindenütt kifejezetten

Szent István Duplamalátasört

és ügyeljen mindenkor a

Szent István védjegyre.

Főraktár: KOLLINER D. és FIA cégnél Nagyváradon, Pável-utca 26. TELEFON 75. Kapható minden fűszer és csemegekereskedésben.

Meghívó.

A Bihoreana takarékos és hitelintézet részvénytársaság részvényesei az alapszabályok 10. § a értelmében tisztelettel meghívotnak a Nagyváradon, 1915. március hó 25-én, délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében megtartandó

XVI. rendes közgyűlésre.

A közgyűlés tárgyai a következők:

1. A jegyzőkönyv hitelesítésére három hitelesítő s a választás levezetésére 3 szavazatszedő megválasztása.

2. Igazgatóság évi jelentése.

3. A felügyelő bizottság jelentése az évi számadások, a mérleg és a nyereség felosztására vonatkozó indítványok felülvizsgálásáról.

4. Az évi mérleg megállapítása és a nyereség felosztására vonatkozó határozat.

5. A jelenléti jegyek értékének megállapítása az 1915. évre.

6. Azon célnak megjelölése, amelyre a jótékony célra szánt összeg fordítandó.

7. Az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagok fizetésének megállapítása.

8. 5 felügyelő bizottsági tag választása 3 évi időtartamra.

A t. részvényes urak b. figyelmébe ajánljuk az alapszabályok következő intézkedéseit:

28. §. A szavazati jog gyakorlásához feltétlenül megköveteltetik, hogy az illető részvényes legalább hat hóval közgyűlés előtt részvényei tulajdonosaként az intézet könyveiben legyen vezetve és hogy ezen részvényeket s esetleg a meghatalmazási okiratokat egy nappal a közgyűlés előtt az intézet

igazgatóságánál, illetve az igazgatóság által megjelölendő helyre, térítvény mellett letétmenyeze.

Az igazgatóság által megjelölt helyeken letétmenyezett részvények csak az esetben vétetnek figyelembe, ha azok letételéről szóló elismervény legalább is a közgyűlést megelőző napon az intézetnél letétetik.

Az alapszabályok 24. §-ában foglalt intézkedéssel kapcsolatban van szerencsénk megjegyezni, hogy az 1915. febr. 27-én tartott igazgatósági teljes ülésben a részvények letételére, illetve elfogadására, valamint a letétmenyezésről szóló térítvény kiadására az Albina, Victoria, Silvania, Eeonomul, Oraviana, Patria, Timişana és Drăganul pénzügyintézetek, valamint a nagyvárad g. kat. káptalan jelöltettek ki, illetve kértnek fel. Nagyvárad, 1915. február 27.

Az igazgatóság.

A „BIHOREANA” takarékos- és hitelintézet részvénytársaság zárszámadása.

Tartozik.

Mérleg-számla.

Követel.

Vagyon		kor.	f.	kor.	f.	Teher		kor.	f.	kor.	f.
219	Pénztári készlet	42020	54			217	Alaptőke	1200000	—		
234	Giroszámla az Osztr. Magy. Banknál	34700	48			—	A III-ik kibocsátásból befolyt	523213	10	1723213	10
205	Magy. kir. postatakarékpénztár	293	41	77014	43	228	Tartalékalap	354000	—		
209-225	Váltótárca			4971528	13	39	Külön tartalék alap	40000	—		
210	Jelzálogkölcsonők			545881	—	197	Nyugdíjalap	106000	—	500000	—
195	Törlesztéses jelzálogkölcsonők			132456	06	242	Betétek			2160250	15
236-244	Folyószámla adósok			176292	65	224	Viszleszámított váltók			2198887	—
178	Előleg kölcsönök			14523	—	141	Lombard			91750	—
231	Kötvény kölcsönök			11144	50	102	Átruházott jelzálog kölcsönök			102505	98
227	Értékpapírok			642734	10	211	Pénztári letétek			41825	37
133	Ingatlanok			325022	23	189, 178, 198, 199, 216, 229, 230	Fel nem vett osztalékok			3104	90
154	Felszerelések			7108	58	179	Átmeneti kamatok			51690	94
140-192-282, 233-285	Különbféle adósok			26359	—		Nyereségáthozat az 1913. évről	3962	63		
179	Előre fizetett kamatok			1472	90		Tiszta nyereség	96166	79	100129	42
179	Hátralékos kamatok			41820	28						
				6973356	86					6973356	86

Tartozik.

Nyereség- és Veszteség-számla.

Követel.

Veszteség		kor.	f.	kor.	f.	Nyereség		kor.	f.	kor.	f.
54	Tartalékalap 4% kamata			13734	—	208	Nyereség áthozat az 1913. évről			3962	63
239	Visszleszámítási kamat			124417	35		Kamato k:				
145	Lombard kamat			4978	06	220-226	Váltók után	450781	68		
237	Átruházott jelzálogkölcsonők kamata			5220	36	222	Jelzálog kölcsönök után	56312	28		
213	Betét kamat			102897	74	198	Előleg kölcsönök után	1764	20		
151	10% betét kamatadó			10289	80	221	Kötvény kölcsönök után	813	57		
241	Fizetések: (Tisztv., igazg. és felügyelőbizottsági tagok részére)			73470	77	240	Folyószámla adósoktól	13676	72		
218	Üzleti költségek: (nyomtatványok, póstabér, fűtés, világítás, telefon stb.)			19548	29	196	Törlesztéses jelzálogkölcsonők után	10587	19	533935	64
148	Házbér			5725	84	181	Ingatlanok jövedelme (már megadóztatva)			15842	82
152	Adó			42413	99	174	Értékpapír kamat (adómentes)			20890	05
193	Napibiztosi díjak			2908	—	73	Részvényesek késedelmi kamata			735	70
245	Leírások			71419	35	201	Jutalékok			1786	13
	Nyereségáthozat az 1913. évről	3962	63								
	Tiszta nyereség	96166	79	100129	42						
				577152	97					577152	97

Dr Pap Coriolan s. k.
vezérigazgató.

Nagyvárad, 1914. évi december hó 31-én.

Diamandi József s. k.
cégjegyző-főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Ciceronescu Sámuel s. k.
elnök.

Dr Popovici Miklós s. k.
alelnök.

Carşiş Vazul s. k.

Nyisztor Alajos s. k.

Horváth Endre s. k.

Pányta Péter s. k.

Marchiş Romulus s. k.

Zigre Miklós s. k.

Moldovan József s. k.

Alulírott felügyelő-bizottság jelen mérleg-, nyereség- és veszteség-számlát megvizsgálván s az intézet fő- és mellékkönyveivel összehasonlítván, helyesnek találta.
Nagyvárad, 1915. évi február hó 26-án.

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Popescu Péter s. k.
alelnök.

Dr Hetco Valér s. k.

Raicu Sebő s. k.

Gerlan János s. k.